



T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği



7/17867

Sayı: B.18.0.BHİ.0.01-610-10201
Konu: Soru Önergesi (7/17867)

09/02/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE

İlgi : 24.01.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-28494 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Muğla Milletvekili Sayın Fevzi TOPUZ'un, deniz kirliliğinin önlenebilmesi için alınacak tedbirlere ilişkin, 7/17867 esas numaralı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.
Bilgilerinize arz ederim.


Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EKLER :

Cevabi yazı (3 sayfa)

DAĞITIM :

Başbakanlık
Türkiye Büyük Millet Meclisi

MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN FEVZİ TOPUZ'UN
7/17867 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

SORU 1. *Kıydan 3 mile kadar olan alanda kirlilik denetimi yapılmaması bu kirliliği arttırmıyor mu?*

CEVAP 1. Ülkemizin karasuları genişliği, Karadeniz ve Doğu Akdeniz'de 12 deniz mili, Ege'de ise 6 deniz mili olup, bu alan kıydan 3 mile kadar olan alanı da kapsamaktadır. Ülkemizin egemenlik alanlarına dahil olan deniz bölgelerinde, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na yapılabilecek denetim ve verilebilecek cezalara ilişkin ulusal mevzuatımız yürürlükte olup, yetkili kurum/kuruluşlarca uygulanmaktadır. Deniz kirliliğinin önlenmesi amacıyla gemilerden kaynaklanan atıkların (sintine suyu ve atık yağ gibi petrol türevli atıklar, evsel nitelikli atıksular, katı atıklar, vb...) çevreye zarar verecek şekilde doğrudan ve/veya dolaylı olarak deniz ortamına bırakılması yasaktır. Gemilerden kaynaklanan atıkların ilgili ulusal mevzuat uyarınca depolanması ve bertarafı esastır. Denizlerimizin denizcilik faaliyetleri sonucu kirlenmesinin engellenmesi ve ihlallerin tespiti konusunda yetkilendirilmiş kurumlar ile bu kurumlarca yapılacak iş ve işlemler, 15.05.2009 tarihli ve 2009/13 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile belirlenmiştir. Söz konusu kurumlar; Denizcilik Müsteşarlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile İstanbul, Kocaeli, Antalya ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlıklarıdır.

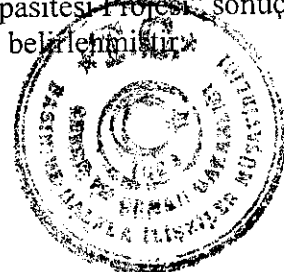
Denetim sonucu kirliliğe neden olan bir gemi veya diğer deniz aracı tespit edilir ise, 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20 nci maddesinin (1) bendi uyarınca cezai işlem yaptırımı uygulanır. Diğer taraftan, denizlerimizin kentsel ve endüstriyel nitelikli kara kökenli kirleticilerle kirlenmesinin engellenmesi ve ihlallerin tespiti içinse, il çevre ve orman müdürlükleri yetkilidir. 21.11.2008 tarihli ve 27061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuat uyarınca denetimler gerçekleştirilmekte ve çevre kirliliğine neden olanlara, 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri uyarınca yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bütün özel çevre koruma bölgelerinde (ÖÇKB), mücavir alan dışında kalan alanlarda kirliliğin önlenmesine ilişkin çalışmalar, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı (ÖÇKKB) tarafından, kaymakamlık aracılığıyla köylere hizmet götürme birliğine cari transfer yapılarak desteklenmektedir. Ayrıca, özellikle Göcek ve Dalaman koylarında yat ve günübirlik teknelerden kaynaklanan katı ve sıvı atıklar toplatılmaktadır.

SORU 2. *Göcek Koylarındaki oksijen deposu olan deniz bitkilerinin yok olmasını önlemek için ne gibi çalışmalar yapmaktasınız?*

CEVAP 2.

Özellikle denizlerin akciğeri olarak bilinen deniz çayırlarının habitatlarının tahribatını önlemek amacıyla, 04.05.2010 tarihinde yürürlüğe konan "Göcek Körfezi İle Göcek-Dalaman Koyları Koruma ve Kullanma Usul ve Esasları" kapsamında; Göcek Adası, Zeytinli Ada, Kış Limanı Koyu, Kurşunlu Koyu, Sıralıbük Koyu, Sarsala Koyu ve Yassıca adaları iç denizi ve çevresi noktalarından oluşan çizgi ile kıyı arasında kalan alanda demirleme yapılamaz, mevcut iskele, rıhtım, şamandırala ile mapalar arasına bağlanabilirler, hükmü getirilmiştir. Şamandıra sayısı 2011 yılı itibarıyla 97'ye çıkarılmıştır. Karasal alanda ise 350 adet mapa bulunmaktadır. Söz konusu kısıtlamalar sadece sıralanan 26 koydan 6 tanesi için geçerlidir. Şamandıra olmayan alanlarda demirleme yasağı yoktur. Ayrıca Kurumumuz tarafından yaptırılan "Göcek Körfezi Su Üstü Araçları Taşıma Kapasitesi Projesi" sonuçlarına göre Göcek Körfezinin Deniz Araçları açısından taşıma kapasitesi belirlenmiştir.



Bu kapsamda; ÖÇKKB tarafından 2007-2009 yılları arasında “Fethiye Göcek ÖÇKB Kıyı ve Deniz Alalarının Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi” yaptırılarak, Posidonia ocanica, Zostera marina, Aplysina aerophoba, Axinella cannabiana, Scyllarus pygmaeus, Lithophaga lithophaga, Pinna nobilis, Echinastar sepositus, Paracentrotus lividus gibi son derece hassas habitat ve türlerin bulundukları mevkiiler tespit ettirilmiştir..

SORU 3. *Denizlerimizi kirleten atıklar, insan sağlığının yanı sıra deniz canlılarının neslini tehlikeye sokuyor. Bu atıkları ortadan kaldırmak için önlem alacak mısınız?*

CEVAP 3. Ülkemiz denizlerinin gemiler tarafından kirletilmesinin önlenmesi gayesiyle Bakanlığımız, limanlarda atık kabul tesisleri kurulmasını ve işletilmesini sağlamaktadır. Atık kabul tesisleri, kurulu bulunduğu limana yanaşan gemilerin her türlü atığını kabul edebilecek, geçici olarak depolayacak ve lisanslı bertaraf tesislerine taşınmasını sağlayacak şekilde lisanslandırılmaktadır. Lisanslandırılan atık kabul tesisleri Bakanlığımızca denetlenmektedir. Gemiler ise, MARPOL Sözleşmesi’nde yer alan “Liman Devleti Denetimi” kapsamında, Denizcilik Müsteşarlığına bağlı liman başkanlıklarınca denetlenebilmektedir. Ancak, Çevre Kanunu uyarınca alınan tüm tedbirlere ve yapılan denetimlere rağmen, kişilerin bilinçsizliği, ihmali veya kastı ile deniz ortamına, tüm dünyada, büyük miktarlarda katı atık bırakıldığı bilinmektedir. Bu atıklardan, özellikle deniz ortamında kolay ayrılamayan plastik vb. atıklar kalıcılık teşkil etmekte ve deniz ortamına zarar vermektedir. Katı atıkların denize bırakılmasının engellenmesi, öncelikle toplumdaki çevre bilincinin gelişmesiyle sağlanabilecektir. Bu konuda hazırlanmış çeşitli belgeseller, medyada yayımlanmaktadır. Bununla birlikte, denizde denetim yetkisi verilen Kurumlarca ilgili mevzuat uyarınca denetimler gerçekleştirilmekte ve yaptırımlar uygulanmaktadır. Hâlihazırda deniz ortamında bulunan atıkların kontrollü biçimde toplanmasının da gerekli ve önemli olduğunun bilincinde olan Bakanlığımız, önümüzdeki süreçte bu konuda çalışmalar gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

Bu kapsamda, Fethiye, Göcek, Köyceğiz, Dalyan, Selimiye, Datça ve Bozburun’da limanlarda katı ve sıvı atık alım üniteleri kurulmuş ve faal olarak çalışmaktadır. Sıvı atıklar doğrudan kanalizasyon sistemine gönderilmektedir. Aynı zamanda www.gocekkoylari.com sitesi içerisinde bölgede yapılan bilimsel çalışmalarla beraber izleme çalışmaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla yapılan çalışmalar paylaşılmaktadır.

SORU 4. *Denizleri kirletenler hakkında daha ağır yaptırımlar gerekli olduğu görülmektedir. Bu konuda çalışmanız var mıdır?*

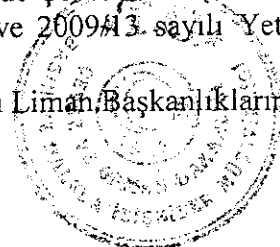
CEVAP 4. Ceza miktarları belirlenirken, cezaların caydırıcı olması ve kirletilme düzeyine uygun olarak artan miktarda ceza uygulanması esası gözetilmektedir. Ayrıca, AB müktesebatına uyum sürecinde çevrenin korunması ve gelişmelere uyum sağlanması maksadıyla ulusal mevzuatımızda revizyon çalışmaları yapılması ihtiyacı doğmaktadır. Hâlihazırda Çevre Kanunu’nda yapılan revizyon çalışmaları kapsamında, idari nitelikteki cezalar güncellenmektedir.

Bu konuda ilgili mevzuatta yer alan idari ve cezai hükümlere göre işlem ilgili kurum/kuruluşlarca yerine getirilmektedir. Ayrıca, “Göcek Körfezi İle Göcek-Dalaman Koyları Koruma ve Kullanma Usul ve Esasları”nda bu hususlara yer verilmiştir.

SORU 5: *Deniz Kirliliğini önlemek ve denetlemekle yükümlü Bakanlığınız üzerine düşen görevi neden yapmamaktadır?*

CEVAP 5: Ülkemizin egemenlik alanlarındaki denizlerde Çevre Kanunu hükümlerine uyulup uyulmadığının denetleme yetkisi “15.05.2009 tarihli ve 2009/13 sayılı Yetki Devri Genelgesi” uyarınca;

- Denizcilik Müsteşarlığı ve Bölge Müdürlüğü Bağlı Liman Başkanlıklarına,



- Sahil Güvenlik Komutanlığı, Bölge Komutanlığı bağlısı Bot Komutanlıklarına,
- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına,
- Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına,
- Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığına,
- Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir.

2009/13 sayılı Yetki Devri Genelgesi sadece gemilerce yapılan ihlallerin tespitini kapsamakta olup, uygulama alanı deniz sahasıdır. Kıyı tesislerinden kaynaklanan herhangi bir deniz kirliliğinin kontrolü, denetimi ve idari yaptırım uygulanması il çevre ve orman müdürlüklerinin yetkisi altındadır.

Muğla İlinde seyreden yatlar, tekneler, gemiler ve diğer deniz araçlarından kaynaklanan kirliliğin denetimi yetkisi Denizcilik Müsteşarlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı'ndadır. 2009/13 sayılı Genelge uyarınca Denizcilik Müsteşarlığı, liman başkanlığı yetkisinde bulunan deniz alanlarında gemi ve diğer deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik denetim ve kontrol yapma, 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20 nci maddesinin (1) bendinde (son paragrafında belirtilenler hariç) belirtilen hükümler kapsamında gemi ve deniz araçlarına idari yaptırım uygulama yetkisine sahiptir. Sahil Güvenlik Komutanlığı ise, Denizcilik Müsteşarlığı'nın yetki alanı dışında kalan Muğla İli deniz alanlarında; yaptırım uygulama yetkisine sahiptir.

Bununla birlikte, bölgede yoğun bir şekilde seyrüsefer yapan yat ve teknelerden kaynaklanan atıkların (katı atık, atık su ve yağlı atıklar) alınmasında ve bertarafındaki takip mekanizmasının güçlendirilmesi gerekliliği dikkate alınarak, bölgedeki deniz araçlarının dijital ortamda denetimini sağlamak amacıyla çipli kart uygulaması için pilot bölge olarak Muğla seçilmiştir. Deniz araçlarına kartlar dağıtılarak, elektronik ortamda atık takibini sağlayacak olan mavi kart uygulamasına Muğla İlinde, bu yıl içerisinde geçiş sağlanacaktır.

Öncelikle pilot bölge olan Muğla'da uygulanacak olan sistemin, daha sora diğer kıyı illerinde de uygulanması hedeflenmektedir. Böylece, halihazırda kağıt ortamında işleyen denizlerde denetim sürecinin, elektronik ortama geçilmesi ile etkinliği artırılacaktır.

ÖÇKKB'nca görev ve sorumluluk alanı içerisindeki kıyı ve deniz alanlarında kirliliğin önlenmesi amacıyla her türlü çalışma titizlikle yerine getirilmekte, su kalitesi izleme çalışmaları aylık periyotlar halinde yıl boyunca devam etmektedir.

